

УСВОЈЕН ПРВИ ЗАКОН О ДИЈАСПОРИ И СРБИМА У РЕГИОНУ!

Обраћање министра за дијаспору мр Срђана Срећковића народним посланицима

Госпођо председнице, даме и господо народни, посланици,

Имам велику част и задовољство што сам у прилици да највишем законодавном органу данас представим предлог првог Закона о дијаспори и Србима региону.

Овај закон је одраз чврсте решености државе Србије да будемо модерна, демократска, међународном праву привржена земља, која жели да буде лидер у региону и део свих европских интеграционих процеса а да при томе очува наш идентитет и гаји најближе односе сарадње са нашим људима у целом свету. **Зашто је овај закон важан?**

Зато што су политички, економски, културни и лобистички потенцијали нашег расејања огромни и зато што су нам потребни нови партнерски односи засновани на међусобном поштовању и поверењу!

Широм света живи између 3 и 4 милиона наших људи и свако од њих даје свој допринос побољшању имиџа наше земље и нашег народа. Ти људи су велике патриоте и заслужују дубоко поштовање. Сви они су својеврсни амбасадори јер свакога дана сведоче о нашем демократским традицијама приврженом народу и Србији која полако али незауствано постаје део цивилизованог света. Са друге стране, сви морамо да се замислимо над чињеницом да 40% наших људи живи ван граница наше земље и да више никада не дозволимо да у Србији преовлада политика која подстиче људе да из ње одлазе.

Сви они који тврде да је дијаспора небитна, и који тврде да нам политика према расејању није потребна, морају да знају да је у последњих двадесетак година колико код нас на овај или онај начин криза траје, макроекономску стабилност и какав такав ниво животног стандарда, поред пољопривредне производње одржала управо наша дијаспора и на томе сви треба да јој будемо захвални. Сваке године по основу девизних дознака дијаспоре у Србију уђе око 5 милијарди долара, што чини између 14 и 15 процената друштвеног бруто производа (ДБП), и по овом критеријуму смо једанаеста земља у свету. Поређења ради, укупна вредност девизних дознака од дијаспоре превазилази вредност половине нашег целокупног извоза. Ово практично значи да једна седмина свих економских вредности које се у држави Србије створе потичу од девизних дознака дијаспоре и да у просеку сваки грађанин Србије по овом основу годишње приходује 690 долара.

Не сме се изгубити из вида ни да је наша дијаспора од 2000. године у развој малих и средњих предузећа инвестирала око 500 милиона долара што је једнако збиру свих осталих страних инвестиција ако се изузму приходи од приватизације. У овим компанијама данас ради око 20 000 људи што је драгоцено у условима економске кризе када се боримо буквално за свако радно место.

Чврсто сам уверења да овај Закон представља суштински заокрет у политици према расејању јер ће милиони наших људи широм света и у региону добити прилику да се активније укључе у дешавања у Србији али ће и из Србије добити праву подршку која је дуго,сувише дуго изостајала.

Никада више наши људи у свету не смеју бити третирани као политички непријатељи, а Срби у региону никада више не смеју бити злоупотребљавани у дневно политичке сврхе.

Да однос према дијаспори и Србима у региону не би имао везе са дневном политиком и политичким странкама које чине извршну власт, и да се тај однос не би мењао после сваких избора желели смо да правно регулишемо ову област једним свеобухватним Законом. **Усвајање овог Закона заправо је стварање институционалног оквира за нову, дугорочну и одговорну политику.**

Сматрам да је Министарство за дијаспору својим радом у последњих годину дана допринело да држава коначно препозна значај дијаспоре и Срба у региону и зато верујем да је ово прекретница и нови почетак који ће допринети историјском помирењу различитих делова једног истог народа и отпочињању једне нове политике од које ће користи имати и држава Србија и сваки наш човек ма где живео. Уверавам вас да никада држава Србија и њен државни врх нису придавали оволики значај питањима дијаспоре и Срба у региону и никада се овако темељно нису бавили овом проблематиком.

Ја искрено верујем да је ово једно од оних питања око којег као одговорни људи можемо и морамо постићи широки друштвени консензус, без обзира на политичке разлике и личне афинитете. Зато и верујем да данас постављамо темељ дугорочне политике која неће зависити од интереса политичких странака нити од састава извршне власти.

Партнерских односа и искрене сарадње матице и наших људи у расејању не може бити уколико нема узајамног поверења а изгубљено поверење дијаспоре враћамо дугорочним и стрпљивим радом,корак по корак, али одлучно и конкретним потезима.

То је био један од разлога што смо што смо се трудили да у процедури креирања овог закона имамо најширу могућу јавну расправу која је трајала пуних шест месеци и у оквиру које је одржано неколико стотина јавних трибина и округлих столова широм света а радну верзију Закона послали смо на 2400 адреса наших организација, удружења и угледних појединаца, са позивом да се кроз конкретне предлоге, примедбе, сугестије и наравно критике непосредно укључе у креирање Закона.

Сви предлози су озбиљно размотрени и сваки од њих који се уклапао у основну концепцију закона и није био у супротности са другим позитивноправним прописима, пинципима и правилима ЕУ и препорукама Савета Европе, постао је саставни део Закона.

Зато је овај Закон заједнички пројекат дијаспоре, Срба у региону и државе Србије и ја сам на то поносан. Интересовање је било огромно. Организације и појединци буквално из целог света дали су свој конкретан допринос, што потврђује колико је било њихово ишчекивање и потреба да се донесе један овакав Закон. Ја се овим путем захваљујем свима, а набрајају само неке, оне кровне, случајним редоследом а са подједнаким поштовањем: **КОНГРЕС СРПСКОГ УЈЕДИЊЕЊА, СРПСКА НАРОДНА ОДБРАНА, САВЕЗ СРПСКИХ УДРУЖЕЊА У НЕМАЧКОЈ, ЦЕНТРАЛНИ САВЕТ СРБА Немачкој, САВЕЗ СРБА АУСТРИЈЕ, ЗАЈЕДНИЦА СРПСКИХ КЛУБОВА БЕЧА, СРПСКИ КУЛТУРНИ САВЕЗ ШВАЈЦАРСКЕ, СРПСКИ САВЕЗ У ШВЕДСКОЈ, СРПСКА КУЛТУРНА ЗАЈЕДНИЦА „АРЗИЊАНО“ из Италије, УЈЕДИЊЕНА СРПСКА ДИЈАСПОРА ЕВРОАЗИЈЕ, ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА СРБА из Македоније, СРПСКО**

ДРУШТВО из Велике Британије **СРПСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР СЛОВЕНИЈЕ**, **САВЕЗ СРПСКИХ ДРУШТАВА** Словеније, **СРПСКО УДРУЖЕЊЕ "СВЕТИ САВА"** из Чешке, **СКД ПРОСВЈЕТА** из Хрватске, **ЗАЈЕДНИЧКО ВИЈЕЋЕ ОПШТИНА ВУКОВАР**, **САВЕЗ СРБА У ШВЕДСКОЈ**, **УДРУЖЕЊЕ СРПСКИХ ПИСАЦА** из Швајцарске, **САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ**, **ЦРКВЕНОШКОЛСКА ОПШТИНА "СВЕТОГ САВЕ"** из Јужноафричке републике, **САМОУПРАВА СРБА У МАЂАРСКОЈ**, Скупштина **ДИЈАСПОРЕ СРБА У ФРАНЦУСКОЈ**, **УДРУЖЕЊЕ „МОЗАИК“** из Париза, **СКУД "ОПЛЕНАЦ"** из Канаде, **СРПСКИ НАЦИОНАЛНИ САВЕЗ** из Аустралије, **УДРУЖЕЊЕ "МОРАЧА-РОЗАФА"** из Албаније, **Друштво српско турског пријатељства ИНАТ**, **Удружење Словака из Србије у Братислави**, **Јеврејско удружење Шалом Тора**, **СРПСКИ ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНУ ДИПЛОМАТИЈУ** из Брисела, **Удружење Румуна из Србије Банат из Јенчепинга из Шведске**, **УДРУЖЕЊЕ СРБА ГРЧКЕ**. Напомињем да је редослед случајан а захваљујем се свима и извињавам се што нисам био у прилици да поменем све.

Овај Закон први пут дефинише наше расејање, јасно и прецизно. Дијаспора је економска и политичка емиграција која је у различитим временским фазама одлазила у иностранство, најчешће због погрешне политике која је доводила до мањка демократских слобода и лоших услова живота. Дијаспору чине сви наши држављани и потомци наших држављана који живе ван граница наше земље, без обзира на националну, верску, политичку или било коју другу припадност; и сви припадници српског народа, исељеници из региона и њихови потомци.

Срби у региону су аутохтоно становништво које на тим просторима живи вековима, а у неким државама су били или су још увек конститутивни народ.

Неки постављају питање зашто се посебно спомињу Срби у региону. Па зато што Срби у Бања Луци, Требињу, Книну, Темишвару, Вуковару, Никшићу, Скадру или Куманову **нису дијаспора**, тамо живе вековима и дали су значајан печат у историјском развоју читавог Балкана, као и земаља у којима данас живе.

Носећа институција нове политике биће **Скупштина дијаспоре и Срба у региону** која ће бити симбол јединства државе и народа.

Скупштину дијаспоре и Срба у региону чиниће **45 делегата дијаспоре и Срба у региону**. Они ће бити представници расејања, уважени у средини у којој живе, спремни да обављају послове очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре, као и матичне државе и Срба у региону а бираће се за државе или делове држава где борави значајан број припадника дијаспоре, односно Срба у региону. Условне и начин избора споразумно ће утврђивати организације дијаспоре, као и организације Срба у региону, а **матична држава се ни на који начин неће мешати у поступак и услове избора делегата у Скупштини, што је јасно прецизирано у тексту овог Закона**. Поред председника Владе, председника Скупштине, ресорних министара, представника Српске православне цркве, Радио телевизије Србије, Привредне коморе Србије, као почасни гост и симбол јединства, у раду Скупштине учествоваће и председник Републике.

Законом је предвиђено да Скупштина за континуирано праћење и решавање конкретних проблема, као своја оперативна тела формира **Економски савет за дијаспору, Савет за статусна питања дијаспоре и Савет за културну, просветну, научну и сарадњу у области спорта**.

Предлог закона предвиђа доношење **Стратегије очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре, као и матичне државе и Срба у региону**, која ће дефинисати мере за унапређење односа како на релацији матична држава-дијаспора, тако и матична држава-Срби у региону.

Као одраз вољне и одлучности да се у складу са међународним правом стандардима Европске уније и политиком очувања добросуседских односа штите интереси и права српског народа на просторима на којима традиционално живи, закон предвиђа конституисање **Савета за односе са Србима у региону**. На челу Савета биће председник Републике Србије чиме јасно показујемо колико нам је до овог питања стало, затим, председник Владе, председник Скупштине, ресорни министри, председник Извршног већа АП Војводине (због великог броја прогнаних и изгнаних лица из Хрватске и Босне и Херцеговине), представник Српске православне цркве.. Савет ће имати задатак да обезбеди подршку Републике Србије Србима у региону у остваривању њихових грађанских, политичких, социјалних, економских и културних права и, посебно права у очувању националног идентитета.

Наш стратешки циљ је да будемо економски и политички лидер на западном Балкану за шта без сумње имамо потенцијала али то подразумева и да будемо лидер у развоју добросуседских односа и регионалне сарадње и зато сам сигуран да ће овај Савет допринети убрзавању евроинтеграционих процеса у читавом региону.

Овим законом оснива се **Буџетски фонд за дијаспору и Србе у региону** ради остваривања конкретних циљева: употреба, учење, чување и неговање српског језика и ћириличног писма; спречавање асимилације неговањем блиских односа са матичном државом као и јачањем свести о пореклу, очувањем и неговањем културног, етничког и верског идентитета; унапређење информисања, као и развој узајамно корисних односа између стране државе у којој живи дијаспора и матичне државе кроз презентацију и промоцију културне баштине и културних активности и унапређења имиџа Републике Србије.

Оснивањем овог фонда чији ће само формални и први симболични улагач бити држава, створићемо правни оквир да сви који то желе финансијски могу да помогну ове и хуманитарне активности а да при томе буду потпуно сигурни да ће новац бити утрошен за предвиђене сврхе, што је веома важно имајући у виду нека ранија искуства дијаспоре са државом Србијом.

У овом закону, и сваком другом које би мој тим и ја предложили, основно полазиште је први и незаменљиви циљ: да олакшамо и убрзамо пут ка Европској унији и свим осталим међународним интеграцијама јер је то једини начин да имамо економски јаку и политички утицајну државу. Наше је чврсто опредељење да будемо фактор регионалне стабилности и развоја, модерна и демократска држава која поштује међународно право и западне стандарде понашања али и штити наше државне и националне интересе као што то чине Француска, Немачка или Велика Британија - на међународној заједници прихватљив и разумљив начин.

Даме и господо народни посланици,

Ниједан закон није савршен, па сигурно није ни овај, али сам уверен да је ово нови почетак. **Подршка овом закону није подршка ниједној политици, ниједној конкретной идеологији, ово је подршка целокупном нашем народу.** Усвајањем овог Закона постављамо темељ политике према расејању и установљавамо механизме за спровођење те политике која мора бити дугорочна и независна од интереса политичких партија али у интересу нашег народа.

Хвала Вам!